

Η θέση της γυναίκας στην Αρχαία ελληνική θρησκεία και γενικά στην αρχαία ελληνική κοινωνία

Η γέννηση των κοριτσιών

Στην Αρχαία Ελλάδα οι καταστάσεις που ζούσαν οι άνθρωποι ήταν πολύ σκληρές. Υπήρχαν πολλά στερεότυπα και συνεχώς έπρεπε η παράδοση να εμποδίζει τις επιθυμίες των οικογενειών. Η έναρξη αυτού του “βασανιστηρίου” ξεκινάει από τη γέννηση. Όταν η μητέρα έφερνε στον κόσμο ένα νεογέννητο κορίτσι, θα έπρεπε να ληφθεί η απόφαση για το αν θα του επιτραπεί να ζήσει ή όχι. Εξαρτάτο άμεσα από την απόφαση του πατέρα η έκθεση του νεογνού σε μια ερημική περιοχή, καθώς η γέννηση ενός θηλυκού μέλους θεωρείται ανώφελο επιπρόσθετο έξοδο για τον οίκο, εφόσον μάλιστα σε ένα κατεχοχόν πατριαρχικό σύστημα κληρονομιάς δεν είχε τη δυνατότητα να διατηρήσει το οικογενειακό όνομα και συνεπώς τα οικογενειακά περιουσιακά στοιχεία το κορίτσι.

Εκπαίδευση και ασχολίες

Στο σπίτι ενός Αθηναίου πολίτη το μικρό κορίτσι μεγάλωνε με τη φροντίδα μιας τροφού και περνούσε το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου του στα γυναικεία διαμερίσματα, την πεμπουσία του γυναικείου χώρου, όπου συνήθως οι μητέρες μεγάλωναν τα παιδιά τους και ασχολούνταν με την υφαντική. Η ενασχόληση της γυναίκας ήταν η διεύθυνση όλων των πρακτικών ζητημάτων του νοικοκυριού όπως τονίστηκε από τον Ησίοδο, ενώ αρκετούς αιώνες αργότερα ο Αριστοτέλης και ο Ξενοφών θεώρησαν το γάμο εμπορική συμφωνία. Μάλιστα, για την αποφυγή του κινδύνου του «επηρεασμού» των γυναικών από εξωτερικά ερείσματα περιλαμβάνουν μηδαμινή εκπαίδευση και πρόωρο εγκλεισμό στον οίκο.

Ο δεσμός του γάμου

Ο γάμος της δεν απαιτούσε τη συγκατάθεσή της και τα μόνα της αποκτήματα ήταν τα ενδύματα και τα κοσμήματά της. Πρακτικά περνούσε από την προστασία του ενός κυρίου -του πατέρα- στον άλλο -το σύζυγο- και αν ο πατέρας της πέθαινε χωρίς αρσενικό απόγονο, τότε ως *επίκληρος* έπρεπε να χωρίσει και να παντρευτεί τον αδελφό του πατέρα της, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αρρενογραμμική διαδοχή. Ακόμα, στα *Νικομάχεια Ήθη* ο Αριστοτέλης, πρότεινε ότι εξαιτίας της ηθικής της αδυναμίας έπρεπε να παντρεύεται σε νεαρή ηλικία και να κλείνεται στο σπίτι. Η κατάλληλη ηλικία γάμου ήταν κατά την εφηβεία, όπου ο πατέρας επέλεγε το μελλοντικό σύζυγο. Η τελετή του γάμου είχε δύο βασικές διαδικασίες: η πρώτη ήταν ο λεγόμενος αρραβώνας ή εγγύηση, όπου η νύφη δεν ήταν υποχρεωμένη να παραστεί. Στην πράξη αυτή υπογράφεται το προγαμιαίο συμβόλαιο και καθορίζεται το ύψος της προίικας. Η δεύτερη διαδικασία ήταν η έκδοση (κυρίως τελετή) με την παράδοση της κοπέλας στον σύζυγο από τον πατέρα – ο πρώτος αναλάμβανε από εκείνη τη στιγμή πλήρως την κηδεμονία της. Ως παντρεμένη πλέον, το πρωταρχικό

μέλημά της ήταν να κάνει ιερές σπονδές μπροστά στην εστία, και από τότε και στο εξής μπορεί να συμμετέχει ενεργά στις οικογενειακές θρησκευτικές τελετές. Έπρεπε να είναι όμορφη, σεμνή και υγιής, συμβιβασμένη με τα πρότυπα της ανδρικής κοινωνίας.

Θρησκεία

Οι γυναίκες, συμμετείχαν στις κυριότερες θρησκευτικές τελετές της πόλης. Στα Λήνια και στα Ανθεστήρια προς τιμήν του Θεού Διόνυσου. Στη δεύτερη εορτή υποδέχονταν τη γιορτή του ερχομού της άνοιξης, των πρώτων λουλουδιών, καρπών και του νέου κρασιού – διαρκούσε τρεις ημέρες και έπαιρναν μέρος στην μεγάλη πομπή στα Παναθήνια, προς τιμήν της Θεάς Αθηνάς. Αναλυτικότερα, όλο το χρόνο τέσσερις κοπέλες από καλές οικογένειες την Αθήνας ύφαιναν το ιερό πέπλο, το οποίο ήταν κίτρινο και αναπαριστούσε σκηνές από τη Γιγαντομαχία. Όμως, ουσιαστική και αποκλειστική συμμετοχή είχαν στα Θεσμοφόρια, τα οποία προς τιμήν της Θεάς Δήμητρας. Τονιζόταν ο ρόλος τους στη γονιμότητά τους και συμβολικά στη ευφορία της καλλιεργήσιμης γης.

Σπάρτη

Γάμος

Στην Σπάρτη υπήρχαν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης απ' ό,τι στην Αθήνα. Μπορεί οι γυναίκες να ήταν περιορισμένες στις δουλειές του σπιτιού και να μην έπαιρναν εκείνες εξ' ολοκλήρου τις αποφάσεις για τον γάμο τους, όμως είχαν περισσότερες ελευθερίες και δικαιώματα από τις Αθηναίες γυναίκες. Αντίθετα απ' ό,τι συνέβαινε στην Αθήνα, η τελετή του γάμου στη Σπάρτη φαίνεται πως δεν αποτελούσε δημόσιο γεγονός. Αρχικά παντρεύονταν μόνο όταν θεωρούσαν εκείνες ότι ήταν έτοιμες να ενσωματώσουν στη ζωή τους έναν σύντροφο. Οι Λακεδαιμόνιοι χαρακτηριστικά, θεωρούν αδίκημα την επαφή με παιδιά. Ακόμα, δεν παντρεύονται μεγαλύτερους άντρες παρά μόνο 4-5 χρόνια ήταν το όριο που θα έπρεπε να ήταν οι άντρες μεγαλύτεροι από τις συζύγους τους.

Εκπαίδευση

Όσον αφορά τις κοινωνικές εκδηλώσεις, λάμβαναν τέτοια εκτίμηση και δικαιώματα που ήταν «σκανδαλώδη» για το σύνολο του αρχαίου κόσμου. Επιπλέον, στο σχολείο είχαν τη δυνατότητα και ενθαρρύνονταν να συμμετέχουν στις αθλητικές δραστηριότητες. Ο Πλάτων στον Πρωταγόρα λέει πως η εκπαίδευση δεν ήταν καθαρά σωματική. Στην Σπάρτη «δεν ήταν μόνο οι άνδρες αλλά και οι γυναίκες που υπερηφανεύονταν για την πνευματική καλλιέργειά τους»

Πηγές:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CE%BA%C>

[Ε%Β5%CF%82 %CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD %CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1
%CE%AF%CE%B1 %CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1](#)

<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/LIT1916/%CE%9F%CE%B9%20%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CE%BA%CE%B5%CF%82%20%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD%20%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1.pdf>